

Clypeus Theologiæ Thomisticæ

In Tres Partes Divisus, Et Quinque Voluminibus Comprehensus

Tractatus de Sacramentis in genere, de Baptismo, de Confirmatione, de
Eucharistia, de Pœnitentia, de Extrema-Vnctione, de Ordine & de
Matrimonio

Gonet, Jean-Baptiste

Coloniae Agrippinae, 1671

Art. IV. An Baptismus possit iterari?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77185](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77185)

107. Ad ultimum respondeo solum concludere, quod tempore Apostolorum debuit Baptismus administrari etiam interdum in nomine Patris, & Filii, & Spiritus Sancti, quod non negamus: licet enim dicamus quod sæpe Apostoli in solo Christi nomine baptizarent, ut locis supra citatis legitur, fateatur tamen quod sæpe etiam in nomine Patris, & Filii, & Spiritus Sancti baptizabant: imò postea cessante causâ dispensationis, & Christi nomine per totum orbem diffuso, & à Iudæis ac Gentilibus agnito, eâ tantum formâ usi sunt, & tunc Baptisma in solo Christi nomine collatum fuit invalidum.

108. Dices, Nicolaus Papa (ut habetur de Consecrat. dist. 4. capite *A quodam Iudæo*) ad consulta Bulgægarum, qui ab eo petierant, quid esset agendum de multis à quodam Iudæo baptizatis, responderet, quod si in nomine Christi, sicut in Actibus Apostolorum legitur, baptizati sunt, rebaptizari non debent, & rationem reddit, quia unum idemque est Baptisma in nomine Trinitatis, & in nomine Christi, ut S. Ambrosius exponit: Ergo Baptisma in solo Christi nomine collatum, etiam post Apostolorum tempora, fuit validum.

109. Respondeo cum Soro, quod licet Nicolaus revera arbitratus sit quod tempore suo valeret Baptisma in nomine Christi, hoc tamen non decrevit ut Summus Pontifex, sed ut Doctor particularis, tanquâ opinionem, quam putavit esse Ambrosii, summi namque Pontifices quod extra Concilium decernant, non semper constituunt tanquam articulum fidei, maxime quando Authorem citant, & ideo, non obstante tali decreto, sequi debemus contrariam doctrinam, quæ autoritatibus aliorum Pontificum, & SS. Patrum validius comprobatur.

ARTICULUS IV.

An Baptismus possit iterari?

110. Marcionista olim (ut refert Epiphanius hæresi 42.) tria Baptismata eidem homini concedeabant, si post primum in alia peccata laberetur: unum in infantia, ad delendum peccatum originale; alia duo in adulta ætate, ad imitationem Christi, qui & Baptismo Ioannis, & postea proprio sanguine baptizatus est. Quidam etiam ex Anabaptistis huius temporis, repaptizant eos, qui post semel susceptum Baptismum fidem abnegaverunt, ut refert Valentia hic quæst. 1. puncto 4. Augustinus verò libro 2. contra Petilianum Donatistam cap. 27. innuit etiam Donatistas duo admisisse Baptismata, unum pro iustis, & illud pro iniustis: quare illi non erant totaliter immunes ab hæresi rebaptizantium, quidquid in contrarium dicat Vazquez disp. 146. c. 2. n. 4. Unde S. Thomas 4. contra Gentes c. 59. in fine sic ait: Cum Baptismus sit quadam consecratio hominis baptizati, non est iterandum Baptisma: per quod excluditur error Donatistarum, vel Baptizantium. His præmissis, ut fidei Catholica veritas stabilietur.

Dico breviter, Baptismum iterari non posse, id est eidem subiecto semel verè baptizato, iterum validè conferri. Patet ex Lateranensi cap. firmiter, Florentino in decreto Eugenii, & Tridentino sess. 7. Can. 11.

111. Colligitur etiam ex illo ad Hebræos 6. Impossibile est eos qui semel sunt illuminati, & prolapsi sunt, rursus revocari ad poenitentiam, rursus

A crucifigentes sibi metipsum Filium Dei, & ostentus habentes. Licet enim aliqui hæretici, imò & Catholici quidam, hunc locum intelligant de poenitentia; hæretici quidem, ut probent peccata post Baptismum commissâ esse irremissibilia; Catholici verò, ut ostendant difficile remitti: tamen D. Augustinus libro de vera & falsa poenitentia, censet esse de Baptismo intelligendum, sicut & D. Chrysostomus homil. 9. in Epist. ad Hebræos, & multi alii; & merito, ut enim infra dicemus, in Baptismo commorimur Christo & conspelimur, unde quia semel Christus mortuus est, iterare Baptismum, est agere contra eius significationem, & falsò Christi mortem & sepulcrum repræsentare. Quare sensus verborum Apostoli est: impossibile esse eos qui semel baptizati sunt (cum enim Baptismus sit sacramentum fidei, congruè significatur nomine illuminationis) rursus renovari ad poenitentiam, id est per Baptismum iterum habere remissionem peccatorum: cuius rationem assignat, quia hoc esset in semetipsis rursus crucifigere Christum.

Probat etiam D. Thomas hic art. 9. conclusionem nostram ex illo ad Ephesios 4. *Unus Dominus, una fides, unum Baptisma*: quo testimonio utitur etiam S. Leo relatus de consecratione dist. 4. cap. Cum itaque, dicens: *Scimus quidem inexpressibile esse facinus, quoties juxta Hæreticorum dogmata, contra Sanctorum Patrum instituta, cogitur aliquis lavacrum quod regenerandis semel tributum est, bis subire, Apostolica reclamante sententiâ, quæ nobis unam prædicat in Trinitate Deitatem, unam in fide confessionem, unum in baptismo sacramentum.*

Eandem veritatem confirmat S. Thomas variis congruentiis, quarum prima est, quia Baptisma est quædam renascentia spiritalis, juxta illud Christi Ioannis 3. *Nisi quis renatus fuerit ex aqua & Spiritu Sancto &c.* Quare sicut nativitas carnalis unica est, ita unicum debuit esse Baptisma, & congruum est illud non posse iterari, sicut nec carnalis generatio. Unde Augustinus Tractatu 11. in Ioan. exponens illud Ioannis 3. *Nunquid potest homo in ventrem matris sue iterato introire, & renasci? Sic tu (inquit) intellige nativitatem Spiritus, quomodo intellexit Nicodemus nativitatem carnis, quomodo enim uterus non potest repeti, sic nec Baptismus.*

Secunda: Baptismus est figura mortis & resurrectionis Christi, quia per illum morimur peccato, & resurgimus in novitatem vitæ, juxta illud Apostoli ad Romanos 6. *Consepulti sumus cum illo per Baptismum, in mortem, ut quomodo Christus surrexit à mortuis per gloriam Patris, ita & nos in novitate vitæ ambulemus*: Ego sicut Christus semel tantum mortuus est, & resurrexit, ita conveniens est, ut homo semel tantum baptizetur.

Dices, Eucharistia est representatio mortis & passionis Christi, juxta illud Apostoli 1. ad Corinthios 11. *Quotiescunque manducabitis panem hunc, & calicem bibetis, mortem Domini annuntiabitis*; & tamen sacramentum Eucharistiæ quotidie iteratur: Ergo licet Baptismus sit figura mortis & sepulture Christi, poterit nihilominus iterari.

Respondet S. Thomas hic art. 9. ad 5. *Quod utrumque sacramentum, scilicet Baptismi & Eucharistiæ, est representativum Domini & mortis & passionis, aliter tamen, & aliter: nam in Baptismo commemoratur mors Christi, in quantum homo*

Q. iii

Christo

Christo commoritur, & in novam vitam regeneratur: sed in sacramento Eucharistia commemoratur mors Christi, in quantum ipse Christus passus, exhibetur nobis quasi Paschale convivium, secundum illud 1. ad Corinthios 5. paschanostrium immolatus est Christus, itaque epulemur: & quia homo semel nascitur, multoties autem cibatur, semel tantum datur Baptismus, multoties autem Eucharistia.

113. Tertia ratio D. Thomæ est, quia Baptismus imprimit characterem, qui est indelebilis, & cum quadam consecratione datur; unde sicut aliæ consecrationes non iterantur in Ecclesia, ita nec Baptismus. Qua etiam ratione utitur Florentinum in decreto Eugenii, ubi licet: *Tria sunt sacramenta, Baptismus, Confirmatio, & Ordo, quæ characterem, id est spirituale signum, imprimunt in anima, indelebile, unde in eadem persona non iterantur.*

114. Quarta ratio est: Baptismus datur principaliter contra originale peccatum: Ergo sicut peccatum originale non iteratur, ita nec debet iterari Baptismus. E contra verò, quia poenitentia est remedium contra peccata actualia, quæ sæpe committuntur, multoties iterari debet.

115. Quæres primò, quid sit faciendum, quando dubitatur, an aliquis sit baptizatus?

Respondeo si dubium sit rationabile, illum esse rebaptizandum sub conditione. Tunc autem dubium est rationabile, cum occurrunt conjecturæ impediens ne animus certò judicet esse baptizatum, aut quando non sunt motiva sufficienter inducentia, moraliter loquendo, ad id credendum. Potest autem esse dubium, an aliquis sit baptizatus, vel qui illi applicatus est Baptismus in forma aut materia dubia, & tunc est dubium juris: vel quia nescitur, an de facto illi fuerit applicatus, & tunc est dubium facti. Ad hoc verò ut non censeatur esse dubium, moraliter loquendo, sufficit quod aliquis fide dignus asserat, Baptismum fuisse cum omnibus requisitis collatum, & si stante hac certitudine aliquis eum rebaptizaret, etiam sub conditione, peccaret mortaliter, quia injuriam faceret sacramento Baptismi, ejus materiam & formam subiecto incapaci scienter applicando: sicut esset peccatum mortale, denuo consecrare, etiam sub conditione, hostiam, quam constaret moraliter esse consecratam. Unde pueri expositi, si secum habeant scriptum testificans illos esse baptizatos, quamvis nomen testis non exprimat, nullatenus sunt rebaptizandi, etiam sub conditione, bene tamen si nullum habeant scriptum, aut certam notam suscepti Baptismi.

116. Quæres secundo, quæ sint poenæ contra rebaptizantes & rebaptizatos in jure statuta?

Respondeo eos damnari poenâ mortis in jure civili, lege primâ, Codice *Ne sanctum Baptisma reueretur*: jure autem Ecclesiastico incurrere irregularitatem. Can. *Qui in qualibet*, 1. quæst. 7. & cap. *Eos quos*, de Consecrat. dist. 4. & capite *Ex literarum*, de Apostatis.

117. Adverte tamen, esse valde probabile, eos qui rebaptizant & rebaptizantur sub conditione, etsi sint certi de collato antea Baptismo, non incurrere irregularitatem, quia ut habetur in cap. *His qui de sententia excommunic.* in sexto, non incurritur irregularitas, nisi habeatur expressè in jure: non habetur autem expressè, nisi contra rebaptizantes & rebaptizatos absolutè. Adde quod, odia sunt restringenda, unde cum lex ista contra rebaptizantes & rebaptizatos sit poenalis,

A non est extendenda ad rebaptizantes & rebaptizatos sub conditione.

ARTICULUS V.

An conveniens sit in solemnibus administrationibus Baptismi, aliquas caeremonias adhiberi?

R. Respondeo affirmativè cum D. Thoma hic art. 10. propter tria. Primo quidem ad excitandam devotionem fidelium, & reverentiam ad sacramentum: si enim simpliciter fieret ablatus in aqua, absque solemnitate, de facili ab aliquibus aestimaretur quasi quadam communis ablutio. Secundo, ad fidelium instructionem: simplices enim qui non litteris erudiuntur, oportet erudire per aliqua sensibilia signa &c. Tertiò, quia per orationes & benedictiones, & alia hujusmodi, cohibetur vis demonis ab impedimentis sacramentalibus seclis.

Si autem quæras, quæ caeremonia in solemnibus administrationibus Baptismi ab Ecclesia soleant adhiberi? Respondeo illas ad quinque præcipua capita reduci posse, nimirum ad tempus & locum Baptismi, ad unctiones quæ fiunt in capite baptizati, ad vestem candidam, quæ induitur, & ad candleam accensam, quæ in manu ejus ponitur. De quibus fusè Raynerius in *Pentecologia*, titulo de Baptismo cap. 18. & P. Nicolai ibidem.

In primis ergo, quantum ad tempus Baptismi docet D. Thomas in solut. ad 1. quod solemniter Baptismus agitur in Ecclesia in vigilia Paschæ, quando fit commemoratio sepulture, & resurrectionis Christi, tum quia (ut supra ostendimus) Baptismus est figura sepulture, & resurrectionis Christi: tum etiam, quia Christus post resurrectionem præcepit de Baptismo discipulis dedit, ut habetur Matth. ultimo. Item in Ecclesia solet ministrari Baptismus cum solemnitate, in vigili Pentecostes, quia tunc incipit celebrari sollemnitas adventus Spiritus Sancti, à quo baptismus habet efficaciam, juxta illud Ioan. 3. *Nisi quis natus fuerit ex aqua & Spiritu Sancto, &c.* Unde & apostoli leguntur ipso die Pentecostes, quo Spiritum Sanctum receperunt, tria millia hominum baptizasse.

Hæc duo tempora Paschæ & Pentecostes, quibus olim conferri Baptismus solebat, elegantissimis versibus describit Fortunatus: *namque Metro 3. de Baptismo Paschali habet hoc versus:*

*Rex facer, ecce tui radat pars magna triumphi,
Cum puras animas sacra lavacro beati,
Candidus egreditur nitidis exercitus undis,
Atque vetus vitium purgat in amne novo.
Fulgentes animas vestis quoque candida signat,
Et grege de niveo gaudia Pastor habet.*

Baptismus verò Pentecostes celebrat hirsutibus 1. Metro 4. ubi ludæos ab Episcopo Arianensi sancto Avito baptizatos, ita describit:

*Ecce dies aderat quo Spiritus almus ab altis
Missus Apostolicis fluxit in ora voris.
Res sacra arum colas, urbanos excitat omnes,
Certatimque aditus ad pia festa jurni.
Abluitur judæus odor baptismate divo:
Et nova progenies reddita fertur aquis.*

Nunc tamen usus ille desit observari, & alii etiam temporibus baptismata celebrari consueverunt.